

Benedictus XVI

Apostolische reis naar Sydney (Australië) ter gelegenheid
van de 23ste Wereldjongerendag (12-21 juli 2008)

Avondwake met de jongeren

Toespraak

Randwick Racecourse

zaterdag 19 juli 2008

Dierbare jongeren,

Deze avond hebben we weer Christus' grote belofte gehoord: "Jullie zullen kracht ontvangen wanneer de heilige Geest over jullie komt." En we hebben Zijn oproep gehoord om Zijn getuigen te zijn tot aan het uiteinde der aarde (vgl. Hnd 1,8). Dat waren de allerlaatste woorden die Jezus sprak vóór Zijn hemelvaart. Hoe de apostelen zich voelden toen ze die hoorden, daar kunnen we slechts naar gissen. Maar we weten wel dat hun diepe liefde voor Jezus en hun vertrouwen in Zijn woord, hen ertoe brachten samen te komen en te wachten; niet doelloos te wachten, maar samen, in gebed verenigd, in de bovenzaal, samen met de vrouwen en met Maria (vgl. Hnd 1,14).

Vanavond doen wij hetzelfde. Samengekomen voor ons kruis, dat zoveel gereisd heeft, en de icoon van Maria, en onder het prachtige sterrenbeeld van het Zuidkruis, bidden wij. Vanavond bid ik voor jullie en voor de jonge mensen over de hele wereld. Laat je inspireren door het voorbeeld van je patroonheilige! Aanvaardt in je hart en geest de zevenvoudige gaven van de heilige Geest! Erkent en geloof in de kracht van de Geest in je leven!

Eergisteren hebben we gesproken over de eenheid en de harmonie van Gods schepping en onze plaats daarin. We hebben ons in herinnering gebracht hoe wij, die geschapen zijn naar Gods beeld en gelijkenis, herboren zijn door de grote gave van het Doopsel en Gods aangenomen kinderen zijn geworden, een nieuwe schepping. Zo getuigen wij, kinderen van het licht van Christus – gesymboliseerd door de kaarsen die jullie in de hand hebben – in onze wereld van dat stralende

Licht, dat door geen duisternis overweldigd kan worden (vgl. Joh 1,5).

Vanavond richten we onze aandacht op de *manier* waarop wij getuigen kunnen worden. We moeten de Persoon van de heilige Geest begrijpen, evenals Zijn levende aanwezigheid in ons leven. Dit is niet gemakkelijk te vatten. De veelheid van beelden door middel waarvan de Geest in de Schrift wordt aangeduid – wind, vuur, adem – is al een indicatie hoe moeilijk het voor ons is een zeker begrip van Hem tot uitdrukking te brengen. Maar toch weten we wel dat het de heilige Geest is Die, hoewel ongezien en in stilte, richting en duidelijkheid geeft aan ons getuigenis van Jezus Christus.

Jullie zijn er je al wel helemaal van bewust dat ons christelijk getuigenis wordt aangeboden aan een wereld die in veel opzichten broos is. De eenheid van Gods schepping wordt verzwakt door diepe wonden als maatschappelijke verhoudingen uit elkaar vallen, of als de menselijke geest bijna verpletterd wordt door de uitbuiting en het misbruik van mensen. De samenleving wordt vandaag de dag inderdaad versplinterd door een manier van denken die intrinsiek kortzichtig is, omdat die de volledige horizon van de waarheid – de waarheid omtrent God en omtrent onszelf – buiten beschouwing laat. Het relativisme is van nature niet in staat het complete beeld te zien. Het negeert juist die principes die ons in staat stellen in eenheid, orde en harmonie te leven en ons te ontwikkelen.

Wat is ons antwoord, als christelijke getuigen, aan een verdeelde en versplinterde wereld? Hoe kunnen wij de hoop van vrede, heling en harmonie aanbieden aan die ‘staties’ van conflict, lijden en

spanning, die jullie op je reis met dit Wereldjongerendagenkruis hebben uitgekozen om aan te doen? Eenheid en verzoening kunnen niet tot stand worden gebracht door onze pogingen alleen. God heeft ons voor elkaar gemaakt (vgl. Gn 2,24) en alleen in God en in Zijn Kerk kunnen we de eenheid vinden die we zoeken. Maar gegeven de onvolmaaktheden en teleurstellingen – zowel individueel als institutioneel – zijn we soms in de bekoring kunstmatig een ‘volmaakte’ samenleving te construeren. Die bekoring is niet nieuw. De geschiedenis van de Kerk bevat veel voorbeelden van pogingen menselijke zwakheden te omzeilen of opzij te schuiven om een volmaakte eenheid te scheppen, een geestelijke utopie.

In feite wordt de eenheid door zulke pogingen eenheid te construeren juist ondergraven! De heilige Geest scheiden van de in de institutionele structuren van de Kerk aanwezige Christus bedreigt de eenheid van de christelijke gemeenschap, die nu precies de gave van de Geest is! Het zou verraad zijn aan het wezen van de Kerk als levende tempel van de heilige Geest (vgl. 1Kor 3,16). Het is inderdaad de Geest Die de Kerk naar de volle waarheid voert en haar één maakt in de gemeenschap en de bediening.¹ Helaas houdt de bekoring ‘het alleen te doen’ koppig stand. Sommige mensen schilderen tegenwoordig hun plaatselijke gemeenschap af als op de een of andere manier afgescheiden van de zogenaamde institutionele Kerk, door over hun eigen gemeenschap te spreken als flexibel en open voor de Geest en over de Kerk als star en verstoken van de Geest.

Het behoort tot het wezen van de Kerk één te zijn;² dat is een gave die wij moeten erkennen en in ere houden. Laten wij

1. Vgl. Tweede Vaticaans Concilie, dogmatische Constitutie over de Kerk *Lumen gentium*, 4.

2. Vgl. *Catechismus van de Katholieke Kerk*, 813.

vanavond bidden dat wij vastberaden de eenheid zullen bevorderen, ertoe zullen bijdragen! Weerstaat de bekoring weg te lopen! Want het is juist het alomvattende, het enorme visioen van ons geloof – vast en toch open, onveranderlijk en toch dynamisch, waar en toch steeds groeiend in inzicht – dat we onze wereld kunnen bieden. Dierbare jongeren, is het niet vanwege je geloof dat vrienden in moeilijkheden of op zoek naar de zin in hun leven, zich tot jullie hebben gewend? Weest waakzaam! Luistert! Kunnen jullie door de dissonantie en de verdeeldheid van onze wereld heen de eendrachtige stem van de mensheid horen? Van het verlaten kind in een kamp in Darfur, of van een tiener die het helemaal niet meer ziet zitten, of van een angstige ouder in een of andere stadswijk, of misschien zelfs nu wel uit de diepte van je eigen hart: van overal klinkt dezelfde menselijke kreet om erkenning, om verbondenheid, om eenheid. Wie bevredigt dat wezenlijke menselijke verlangen één te zijn, tot een gemeenschap te behoren, opgebouwd te worden, naar de waarheid te worden geleid? De heilige Geest! Dit is de rol van de Geest: het werk van Christus tot vervulling brengen. Verrijkt met de gaven van de Geest zullen jullie de kracht hebben het stukwerk, de lege utopie, het vergankelijke, te overstijgen, om de coherentie en de zekerheid van het christelijk getuigenis aan te bieden!

Vrienden, als we het Credo bidden, belijden wij: “Ik geloof in de heilige Geest, die Heer is en het leven geeft.” De ‘Schepper Geest’ is de kracht van God die de hele schepping leven geeft en de bron van nieuw en overvloedig leven in Christus is. De Geest bewaart de Kerk in eenheid met de Heer en in trouw aan de apostolische Traditie. Hij heeft de heilige Schrift geïn-

spireerd en Hij brengt het volk Gods tot de volle waarheid (vgl. Joh 16,13). Op al deze manieren geeft de Geest het leven en leidt ons zo binnen in het hart zelf van God. Hoe meer wij dus de Geest de gelegenheid geven ons te leiden, des te volmaakter zal onze gelijkvormigheid aan Christus zijn en des te dieper zullen wij kunnen doordringen in het leven van de Drie-ene God.

Dit deel krijgen aan Gods eigen wezen (vgl. 2Pe 1,4) vindt plaats in het verloop van de dagelijkse momenten van ons leven, waarin Hij altijd aanwezig is (vgl. Bar 3,38). Er zijn echter momenten dat we bekoord zouden kunnen worden een zekere vervulling buiten God te zoeken. Jezus Zelf vroeg aan de twaalf: “Wilt ook gij soms weggaan?” Zulk wegdrijven mag misschien de illusie van vrijheid bieden. Maar waar leidt het toe? Tot wie zouden wij gaan? Want in ons hart weten we dat het de Heer is Die “woorden van eeuwig leven” heeft (Joh 6,67-68). Ons afwenden van Hem is alleen maar een nutteloze poging om aan onszelf te ontsnappen.³ God is met ons in de werkelijkheid van het leven, niet in de fantasie! We willen die werkelijkheid grijpen, er niet aan ontsnappen! Daarom leidt de heilige Geest ons zacht maar zeker terug naar datgene wat echt is, wat blijvend is, wat waar is. Het is de Geest Die ons terug leidt naar de gemeenschap van de allerheiligste Drie-eenheid!

De heilige Geest is sommige opzichten de verwaarloosde Persoon van de allerheiligste Drie-eenheid geweest. Een duidelijk begrip van de Geest lijkt bijna buiten ons bereik te liggen. Toch hebben mijn ouders – net als die van jullie – mij als kleine jongen het kruisteken leren maken. Zo kwam ik al gauw tot het besef dat er één

3. Vgl. St. Augustinus, *Belijdenissen* VIII, 7.

God in drie Personen is en dat de Drie-eenheid de kern is van ons christelijk geloof en leven. Toen ik opgroeide en enig besef kreeg van God de Vader en de Zoon – de namen zeiden mij al veel – bleef mijn begrip van de derde Persoon van de Drie-eenheid onvolledig. Als jonge priester die theologie onderwees, besloot ik dus de eminente getuigen van de Geest in de geschiedenis van de Kerk te bestuderen. Zo kwam het dat ik mij, onder andere, in de geschriften van de grote Sint Augustinus verdiepte.

Augustinus' begrip van de heilige Geest ontwikkelde zich geleidelijk; het was een strijd. Als jonge man had hij het manicheïsme gevolgd – een van die pogingen die ik al eerder heb genoemd om een geestelijke utopie te creëren door de zaken van de geest te scheiden van de zaken van het vlees. Daarom stond hij in eerste instantie argwanend tegenover de christelijke leer dat God mens geworden is. Maar toch leidde zijn ervaring van de in de Kerk aanwezige liefde van God hem ertoe de bron daarvan te zoeken in het leven van de Drie-ene God. Dat bracht hem tot drie bijzondere inzichten wat betreft de heilige Geest als band van eenheid binnen de Allerheiligste Drie-eenheid: eenheid als gemeenschap, eenheid als blijvende liefde en eenheid als geven en gave. Deze drie inzichten zijn niet alleen maar theoretisch. Ze helpen om te verklaren hoe de heilige Geest werkt. In een wereld waarin zowel individuen als gemeenschappen dikwijls lijden aan een gebrek aan eenheid of samenhang, helpen deze inzichten ons om afgestemd te blijven op de heilige Geest en het bereik van ons getuigenis uit te breiden en te verhelderen.

Zo willen we dan ook, met de hulp van de heilige Augustinus, iets van het werk van

de heilige Geest verduidelijken. Hij merkte op dat de woorden 'heilig' en 'Geest' betrekking hebben op wat goddelijk is in God; met andere woorden datgene wat de Vader en de Zoon delen – hun *gemeenschap*. Dus, als de onderscheidende eigenschap van de Geest datgene is wat *gedeeld* wordt door de Vader en de Zoon, zo concludeerde Augustinus, dan is de bijzondere eigenschap van de Geest de *eenheid*. Het is een eenheid van beleefde gemeenschap: een eenheid van Personen in een relatie waarin de Vader en de Zoon zich voortdurend aan elkaar schenken. Ik denk dat we nu iets kunnen gaan bevroeden van de veelzeggendheid van de erkenning van de heilige Geest als eenheid, als gemeenschap. Werkelijke eenheid kan nooit gebaseerd zijn op relaties die de gelijkwaardigheid van andere personen ontkennen. Ook is eenheid niet eenvoudigweg de optelsom van de groepen waardoor wij ons af en toe proberen te 'definiëren'. In feite wordt alleen in gemeenschapsleven eenheid bewaard en menselijke identiteit geheel verwezenlijkt: wij erkennen de gezamenlijke behoefte aan God, wij antwoorden op de verenigende aanwezigheid van de heilige Geest en wij geven onszelf aan elkaar in dienstbaarheid.

Het tweede inzicht van St. Augustinus – de heilige Geest als blijvende liefde – komt uit zijn studie over de eerste Johannesbrief. Johannes zegt ons dat "God liefde is" (1Joh 4,16). Augustinus gaat ervan uit dat deze woorden, ofschoon ze op de Drie-eenheid als geheel slaan, een bijzondere eigenschap van de heilige Geest tot uitdrukking brengen. Nadenkend over het wezen van de liefde als iets dat blijft – "wie in de liefde woont, woont in God en God is met hem" (*t.a.p.*) – vraagt hij zich af: wordt die duurzaamheid gegarandeerd

door de liefde of door de heilige Geest? Dit is de conclusie waartoe hij komt: “De heilige Geest doet ons in God blijven en God in ons; maar het is de liefde die dit bewerkt. Zo is de Geest dus God als liefde!”⁴ Dat is een prachtige verklaring: God deelt Zichzelf mee als liefde in de heilige Geest! Wat zouden we nog meer uit dit inzicht kunnen halen? Liefde is het teken van de aanwezigheid van de heilige Geest! Ideeën of uitspraken waarin de liefde ontbreekt – zelfs als ze subtiel of ter zake kundig lijken – kunnen niet ‘van de Geest zijn’. Daarnaast heeft de liefde een bijzondere eigenschap: zij is in het geheel niet toegeeflijk of onbestendig, zij heeft een taak of doel te vervullen: blijven. Liefde is van nature iets blijvends. Alweer, dierbare vrienden, wordt ons een glimp vergund van wat de heilige Geest onze wereld biedt: liefde die onzekerheid verdrijft; liefde die de angst voor verraad overwint; liefde die de eeuwigheid in zich draagt; de ware liefde die ons binnenvoert in een eenheid die blijft!

Het derde inzicht – de heilige Geest als gave – leidt Augustinus af uit meditatie over een evangeliepassage die we allemaal kennen en waar we allemaal van houden: Christus’ gesprek met de Samaritaanse vrouw bij de bron. Hier openbaart Jezus Zichzelf als de gever van het levende water (vgl. Joh 4,10), dat later verklaard wordt als de heilige Geest (vgl. Joh 7,39; 1Kor 12,13). De Geest is “de gave Gods” (Joh 4,10), de innerlijke bron (vgl. Joh 4,14), die werkelijk onze diepste dorst lest en ons tot de Vader leidt. Uit deze waarneming concludeert Augustinus dat God, Die Zich aan ons meedeelt als gave, de heilige Geest is.⁵ Vrienden, weer van gen wij een glimp op van het werk van de Drie-eenheid: de heilige Geest is God Die Zichzelf eeuwig schenkt; als een onuit-

puttelijke bron giet Hij niets minder uit dan Zichzelf. Gegeven deze onuitputtelijke gave gaan we de beperkingen zien van alles wat vergaat, de dwaasheid van de consumptiementaliteit. We beginnen te begrijpen waarom het najagen van steeds iets nieuws ons onbevredigd laat hunken. Zijn we niet op zoek naar een eeuwige gave? Naar de bron die nooit droog zal staan? Laat ons met de Samaritaanse vrouw uitroepen: Geef mij van dat water, zodat ik geen dorst meer krijg! (vgl. Joh 4,15).

Dierbare jongeren, we hebben gezien dat het de heilige Geest is Die de geweldige gemeenschap van de gelovigen in Jezus Christus tot stand brengt. Getrouw aan Zijn wezen als gever en gave tegelijk, werkt Hij nu ook door jullie. Laat, geïnspireerd door de inzichten van de heilige Augustinus, *verenigende* liefde je maatstaf zijn; *blijvende* liefde je uitdaging; *zelfgevende* liefde je missie!

Morgen zal diezelfde gave van de heilige Geest plechtig geschonken worden aan onze kandidaten voor het Vormsel. Ik zal bidden: “Schenk hun de geest van wijsheid en verstand, de geest van inzicht en sterkte, de geest van kennis, van ontzag en liefde voor Uw Naam.” Deze gaven van de heilige Geest – die ieder voor zich, zoals de heilige Franciscus van Sales ons in herinnering roept, een weg zijn om deel te hebben aan de ene liefde van God – zijn geen prijzen en geen beloningen. Ze worden simpelweg geschonken (vgl. 1Kor 12,11). En ze vragen van de ontvanger slechts één enkel antwoord: Ik neem ze aan! Hier voelen we iets van het diepe mysterie christen te zijn. Ons geloof bestaat niet op de eerste plaats uit wat we doen maar uit wat we ontvangen. Tenslotte kunnen veel edelmoedige mensen

4. *De Triniteit*, 15,17,31.

5. Vgl. *a.w.*, 15,18,32.

die geen christen zijn wellicht veel meer bereiken dan wij. Vrienden, aanvaarden jullie dat je wordt binnengehaald in Gods trinitaire leven? Aanvaarden jullie dat je wordt binnengehaald in Zijn gemeenschap van liefde?

De gaven van de Geest die in ons werken geven richting en duidelijkheid aan ons getuigenis. Gericht op eenheid, binden de gaven van de Geest ons nauwer aan het gehele Lichaam van Christus,⁶ en rusten ons beter toe voor het opbouwen van de Kerk, om de wereld te dienen (vgl. Ef 4,13). Ze roepen ons op tot actieve en vreugdevolle deelname aan het leven van de Kerk: in parochies en kerkelijke bewegingen, in godsdienstonderwijs, in de zielzorg aan universiteiten en andere katholieke organisaties. Ja, de Kerk moet groeien in eenheid, moet worden versterkt in heiligheid, moet worden vernieuwd, moet voortdurend worden vernieuwd.⁷ Maar volgens welke maatstaf? Die van de heilige Geest! Wenden jullie je tot Hem, dierbare jongeren, en jullie zullen de ware betekenis van hernieuwing ontdekken.

Vanavond, bijeengekomen onder de schoonheid van de nachtelijke hemel, zijn ons hart en onze geest vervuld van dankbaarheid jegens God voor de grote gave van ons trinitaire geloof. We denken aan onze ouders en grootouders die ons begeleid hebben toen we als kinderen onze eerste stapjes zetten op onze pelgrimsreis van het geloof. Nu, vele jaren later, zijn jullie als jonge volwassenen samengekomen met de Opvolger van Petrus. Het vervult mij met diepe vreugde dat ik bij jullie ben. Laten we de heilige Geest aanroepen: Hij brengt Gods werken tot stand.⁸ Laat jullie vormen door Zijn gaven! Zoals de Kerk, die op dezelfde reis is samen met de

hele mensheid, zo zijn ook jullie geroepen om de gaven van de Geest temidden van de ups en downs van je dagelijks leven tot hun recht te doen komen. Laat je geloof rijpen door je studies, werk, sport, muziek en kunst. Laat het ondersteund worden door het gebed en gevoed worden door de sacramenten, en zo een bron van inspiratie en hulp zijn voor de mensen om je heen. Ten slotte, het leven draait niet om het opstapelen van spullen. Het is veel meer dan succes. Werkelijk leven is van binnenuit omgevormd worden, openstaan voor de energie van Gods liefde. Door de kracht van de heilige Geest te aanvaarden kunnen jullie ook je gezinnen, gemeenschappen en naties omvormen. Geef die gaven de ruimte! Laat wijsheid, moed, ontzag en eerbied de tekenen van jullie grootheid zijn!

(Hierna begroette de heilige Vader de jongeren ondermeer in het Italiaans, het Frans, het Duits, het Spaans en het Portugees. Hij riep hen op de vlam van de heilige Geest, de ambassadeur van Gods liefde, in hun hart brandende te houden en Hem de ruimte te geven, opdat Hij hun dagelijks leven met Zijn gaven moge begeleiden.)

En nu, terwijl we ons voorbereiden op de aanbidding van het Allerheiligst Sacrament, in stilte en verwachting, herhaal ik voor jullie de woorden gesproken door de zalige Mary MacKillop, toen ze juist zesentwintig jaar oud was: "Geloof in het fluisteren waarmee God tot je hart spreekt!" Geloof in Hem! Geloof in de kracht van de Geest van Liefde!

© Copyright 2008 – Libreria Editrice Vaticana / R.-K. Kerkgenootschap in Nederland

Vertaling: dr. N. Stienstra

6. Vgl. *Lumen gentium*, 11.

7. Vgl. *a.w.*, 4.

8. Vgl. *Catechismus van de Katholieke Kerk*, 741.